

מראי מקומות - ביצה

ט.

א. גלגל עיסה מערב יו"ט, מפריש ממנה חלתה ביו"ט

פרש"י, ואע"פ שאין מפרישין תרומות ומעשרות ביו"ט, אפ"ה מפריש חלה, שלא גזרו על תרומת עיסה, שהרי מותר לגלגלה ביו"ט ולאפותה כדי לאכול פת חמה. ותמה המהר"ם (סוף ח:), א"כ שחט צפור מעיו"ט אמאי לא אמרי' דג"כ יכולין לכסות את דמו, שהרי מותר לכתחלה לשחוט צפור ביו"ט ולכסות את דמו אם יש לו עפר מוכן, ומ"ש. וכ' דאי"ז ק' כלל, שהרי מה דאמר רבה דשחט צפור מעיו"ט וכו', אמתני' קאי, דאמרי' דמודו דאם שחט, שיחפור בדקר ויכסה, וע"ז אמר רבה דאם שחט צפור מעיו"ט שאינו יכול לעשות כן, אבל אם יש לו עפר מוכן, אה"נ, אף אם שחטו מעיו"ט, יכול לכסותו ביו"ט.

ב. גלגל עיסה מערב יו"ט, מפריש ממנה חלתה ביו"ט

נח' הראשונים אם זהו דוקא בחלת חו"ל, או אף בחלת א"י, שי' תוס' דאף בחלת א"י נאמה, ומה דאמרי' דשמואל פליג על אבואה דשמואל, היינו משום דמשמע דאבואה דשמואל אוסר אף בחו"ל, ולפי שמואל דבחו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש, אין נראה כמתקן, וא"כ אין מקום לאסור. אבל הרא"ש (סי' ג') כ' דדוקא בחלת חו"ל מיירי, דכיון דקיי"ל דתרומת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש, א"כ לא מחזי כמתקן, כיון דיכול לאכול בלא הפרשה.

ג. חלת חו"ל, אוכל והולך ואח"כ מפריש

פי' במנחת שלמה ב' פירושים בזה. א) דהוי כמו ענין של ברירה, דלבסוף כשמפריש החלה, אמרי' דזה הי' החלה ג"כ מעיקרא. ב) אינו חלה אלא מכאן ולהבא, אלא דבעיטת חו"ל לא תקנו כלל שתהי' החלה טובלת העיסה, אלא שיש מצות הפרשה.

ד. ב"ש אומרים אין מוליכין את הסולם וכו'

פרש"י, קס"ד סולם המיוחד לכך. כ' המהרש"א דבר"ן ליכא מש"כ רש"י "קס"ד", וכ' דבאמת אין מקום לזה כי אם בדוחק [דזהו גם למסקנא].

ה. מחלוקת ברה"ה, דב"ש סברי הרואה

אומר להטיח גגו הוא צריך וכו' הק' ר' נחמן בן הרמב"ן, וכי ר' חנן טעמייהו דב"ש אתי לאשמעין, שהרי לב"ה מתיר בכל מקום. ותי' בשם תוס' דה"א דפליגי דוקא ברה"ה, אבל ברה"ר אפי' ב"ה מודו דאסור, קמ"ל דאף ברה"ר שרו. ובשם אביו הרמב"ן תי' דבא לחדש דהיכא דאסור משום מראית עין, אינו אסור אלא ברבים, אבל בדחדרי חדרי מותר [דלא כר"י אמר רב].

ו. אבל ברה"י דברי הכל מותר

ע' במנחת שלמה שהביא מה שהק' הצ"ח, דכיון דחיישינן לקמן (א) להולכת סכין לאמלוכי, אמאי לא חיישינן גם כאן שמא ימלך ולא יטול היונים, ונמצא שהולך הסולם שלא לצורך. ותי' הצ"ח דכיון דאליבא דב"ש אסור ליטול היונים אא"כ נענע מבעו"י תו לא חיישינן לאמלוכי. והק' המנח"ש, לכאור' זה לא מהני אלא לענין המוקצה של היונים עצמן, דלא חיישינן דאחר שיקח יחזור ויניחנו, אבל לגבי טלטול הסולם הא שפיר איכא למיחש שמא יחזור בו קודם שיטול היונים כלל, ומה מהני לזה הוא דנענע מבעו"י. והביא מספר עזרת ישראל שכ' דכיון דמשתמש בסולם, לכן אף אם ימצאם כחושים ולא יטלם, מ"מ הולכת הסולם הוא לצורך, ע"ש ביאורו, ומה שהק' עליו.

ז. תנאי היא

ע' במנחת שלמה שהביא מהפני יהושע שהק' דסכ"ס איך פליג ר' חנן על רב, דרב פסק כר"א ור"ש, ואיהו פסק כת"ק. ותי' דמ"מ כולי האי לא שייך להק' מרב, כיון דעכ"פ יש מי שסובר כמותו.

ח. תנאי היא

ע' ברשב"א שהביא מה שנח' הראשונים לדינא, דהרי"ף פסק כרב, דמה שהוא אסור משום מראית עין אסור אף בחדרי חדרי, אבל הביא מר' נסים גאון שהביא כמה ראיות דלא קיי"ל כן, אלא דמה שהוא אסור משום מראית עין אסור רק ברבים.